

Asia: VN/10633/2020

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän väliraportti

Väliraportissa on kuvattu koronaviruskriisin aikaista digiloikkaa laajasti eri sektoreilla. Katsotteko, että sektorien kehitystyötä on kuvattu riittävällä tavalla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Solita Oy keskittyy lausunnossaan raportin liikennettä käsitteleviin osiin.

Luvussa 3.2 "Digitalisaation lähtötilanne eri sektoreilla" mainitaan, että "Henkilöliikenteessä digitalisaatio keskittyy reitti- ja aikataulutiedon jakamiseen sekä lippujen hankintaan ja matkan maksamiseen. Liikenteen uudet palvelut perustuvat jo lähtökohtaisesti digitaalisiin alustoihin ja datan hyödyntämiseen." Täydennyksenä voisi mainita, että viimeisten vuosien aikana on toteutettu kattavia liikenteenhallinnan ratkaisuja, jotka ovat merkittävästi parantaneet liikenteen sujuvuutta, tehokkuutta ja turvallisuutta. Sen sijaan datan hyödyntäminen on vielä monin paikoin puutteellista ja siilomaista. Suurin arvo datasta syntyisi yhdistellessä eri organisaatioiden tietolähteitä, eikä tätä vielä laajassa mitassa tapahdu.

Luvussa 4.5 "Digiloikka ja sen vaikutukset eri toimialoilla" on aivan oikein nostettu esille, että "Kriisin aikana kävelyn ja pyöräilyn merkitys yksilöllisinä ja ulkotilassa tapahtuvina kulkumuotoina on korostunut, ja maailmalla useat kaupungit ovat alkaneet muokata kaupunkitilaa siten, että kävelyllä ja

pyöräilylle on enemmän tilaa." Tätä voisi täydentää siten, että liikkumiseen liittyvän epävarmuuden lisääntyessä tarve joustavammille ja yksilöllisemmille liikkumispalveluille (ml. lipputuotteet) kasvaa. Toisin sanoen esimerkiksi erilaisten MaaS-ratkaisujen kysyntä kasvane.

Yleisesti voisi vielä nostaa esille, että kriisi olisi erinomainen mahdollisuus aloittaa nykyistä huomattavasti kestävämmän ja älykkäämmän liikennejärjestelmän rakentaminen, esimerkiksi kävelyä, pyöräilyä, joukkoliikennettä ja liikenteen uusia palveluita edistäen. Vaarana on, että erilaiset elvytystoimet kohdistuvat vanhojen ratkaisujen tukemiseen.

Katsotteko, että toimet, joita väliraportissa esitetään, riittävässä määrin edistävät tavoitteita? Jos ette, miten toimenpiteitä tulisi täydentää?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Kestävän ja älykkään liikennejärjestelmän edistämisen osalta raportin toimet jäävät melko puutteellisiksi. Oikeastaan vain toimenpide 7 (edistetään sujuvia ja tehokkaita matka- ja kuljetusketjuja luomalla tarvittavat digitaaliset alustat ja tietoympäristöt uusien palveluiden ja uuden liiketoiminnan synnyttämiseen henkilö- ja tavaraliikenteen kuljetuksissa ja liikenteen solmupisteissä) tukee suoraan tätä tavoitetta. Ehdotamme seuraavien toimenpiteiden lisäämistä:

1. Liikenteen ja logistiikan datan hyödyntämistä tulisi edistää data hubien / markkinapaikkojen avulla. Ne kokoaisivat julkisen ja yksityisen sektorin tuottamaa dataa yhteen, kattaen liikenne-, liikkuja- ja olosuhdetietojen automaattisen keruun, tallentamisen, analysoinnin ja yhdistelyn siten, että muodostuisi kattava ja laadukas tietopohja toimijoiden jatkoehdinnettäväksi. Työ tulisi aloittaa selvittämällä, millainen malli palvelisi liikenne-toimialaa parhaalla mahdollisella tavalla. TMFG Oy:n rooli datan koordinoijana tulisi olla keskeinen.

2. Infrainvestointien osalta nykyistä suurempi osa budjetista tulisi käyttää fyysisen infraan sijaan älyliikennetarkoituksiin, joilla kallista infraa saadaan hyödynnettyä tehokkaammin. Fyysisen infraan osalta panostukset tulisi kohdistaa kestäviin kulkumuotoihin, ts. kävelyyn, pyöräilyyn, joukkoliikenteeseen (erit. raiteisiin), liikenteen palveluihin (mm. liikenteen solmupisteiden infra) ja mikromobilityyn.

3. Joukkoliikenteen toipumista kriisistä tulisi nopeuttaa toipumista kahdella eri tavalla:

3.1. Edistetään keinoja ja palveluita, joiden avulla ihmiset voisivat mahdollisimman pian palata turvallisesti joukkoliikenteen käyttäjiksi. Esim. reittiopas-sovellukset voisivat näyttää vähiten ruuhkaiset vuorot.

3.2. Muokataan (joukko)liikennetarjonnasta dynaamisempaa, jotta sillä voidaan jatkossa vastata nopeammin äkillisiin kysynnän muutoksiin. Esim. kutsuohjatut joukkoliikennetarkaisut ja mikromobility-palvelut ovat tässä keskeisessä roolissa.

4. Verotusta ja muita taloudellisia ohjauskeinoja tulisi muuttaa siten, että ne kannustavat kestäviin liikkumisvalintoihin. Esimerkiksi MaaS-palveluiden verokohtelu tulisi saattaa samalle tasolle autoedun kanssa.

Mitkä toimenpide-ehdotukset tulisi priorisoida? Millä perusteilla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Liikennejärjestelmän osalta tärkein priorisoitava tekijä on kestävyys. Toisin sanoen toimenpiteiden tulisi edistää liikenteen hiilipäästöjen vähentämistä. Tämä onnistuu tehokkaimmin tukemalla kävelyä, pyöräilyä, joukkoliikennettä sekä liikenteen uusia palveluita.

Mitä toimenpide-ehdotusten toteutuksessa tulee huomioida?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Liikennejärjestelmässä julkisten toimijoiden valta ja vastuu on väistämättä erittäin keskeinen. Näin ollen ehdotettujen toimenpiteiden toteutus tulee vastuuttaa selkeästi alan julkisille toimijoille. Samalla tulee edistää yksityisten toimijoiden mahdollisuuksia kehittää palveluita ja ratkaisuja siellä missä se on kokonaisuuden kannalta järkevää.

Toimenpide-ehdotuksissa on viitattu jo käynnissä oleviin hankkeisiin, joiden osana toimenpiteitä voidaan edistää. Tunnistattekko muita hankkeita, joihin toimenpiteet tulisi kytkeä?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Liikenteen ja logistiikan toimenpiteet tulisi sisällyttää TEM:in vetämään Liikennealan kansalliseen kasvuohjelmaan.

Keitä toimenpiteissä ja niiden toteutuksessa/mahdollisissa tulevissa hankkeissa tulisi olla mukana ja miten hankkeet tulisi resursoida? Olisitteko itse halukas osallistumaan toteutukseen?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Liikenteen ja logistiikan toimenpiteet tulisi sisällyttää TEM:in vetämään Liikennealan kansalliseen kasvuohjelmaan. ITS Finland ry:n rooli toimenpiteiden koordinoijana ja toteuttajana on tärkeä. Julkishallinnon rooli liikennejärjestelmän kehittämisessä on keskeinen ja niinpä toimenpiteet tulisi ensisijaisesti resursoida alan julkisten toimijoiden kautta (Väylä, Traficom, TMFG, HSL, yms.), unohtamatta alan yksityisiä ydintoimijoita (mm. VR, Matkahuolto). Solita Oy on erittäin kiinnostunut osallistumaan alan digitalisaation kehitykseen ja erityisesti dataan liittyviin kehityshankkeisiin.

Vapaamuotoinen lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Solita Oy kiittää mahdollisuudesta lausua Digitaaliset keinot koronakriisin jälkihoidossa - työryhmän väliraporttiin. Solita Oy keskittyy lausunnonaan raportin liikennettä käsitteleviin osiin.

Työ on erittäin tärkeä ja ajankohtainen. Toivomme, että ehdotetut toimenpiteet viedään käytäntöön rohkeasti ja päättäväisesti - Suomen hallituksen tähänastinen toiminta on osoittanut, että nopea reagointi parantaa merkittävästi kriisistä selviytymistä.

Wallander Jouni
Solita Oy - Solita Mobility